

„Danskere“

ET NYTTEDS- OG OPBYGGELSES-
BLAD FOR DET DANSKE
FOLK I AMERIKA,
udgivet af
Danish Lutheran Publishing House,
Blair, Nebraska.

„Danskere“ udgaa Onsdag i hver Uge.
Pris pr. Aargang:
De Forenede Stater \$2.00. Udlandet \$2.50
Bladet betales i Forskud.
Bestilling Betaling, Adresseforandring
etc. med Undtagelse af Bidrag til
Bladets Indhold adresseres
DANISH LUTHERAN PUBLISHING HOUSE,
Blair, Nebraska.

Alle Bidrag til Bladets Indhold —
Korrespondancer, Afhandlinger og andre
Artikler — sendes til dens Redaktør:
A. M. ANDERSEN, Blair, Nebr.

Entered at Blair Post office as second
class matter.

Acceptance for Mailing at special
rate of postage, provided for in Section
1103, Act of Oct. 3, 1917, author-
ized on July 8, 1918.

Tilfælde af, Bladet ikke modtages
regelmæssigt, bedes man klage til det
stedlige Postkontor. Skulde dette ikke
hjælpe, bedes man henvende sig til „Danskere“'s Kontor.

Advertising rates made known upon
application.

Naar Læserne henvender sig til Folk,
som avterer i Bladet, enten for at kø-
be hos dem eller for at faa Oplysning
om det avterede, bedes de altid om-
tale, at de saa Avertissementet i dette
Blad. Det vil være til gensidig Støtte.

Foreningsgrund.

Tanken om Forening mellem
de to danske Kirkesamfund i
Amerika er atter kaldt frem, idet
Past. A. V. Jensen af D. d. K.
er fremkommet med Forslag til
sit Kirkesamfunds Aarsmøde om
at „vælge en Komite, to Præster
og en Lægmand, til i Samraad
med en tilsvarende Komite, valgt
ved den forenede Kirkes Aars-
møde, at overveje, paa hvilket
Grundlag en Sammenslutning af
de to Samfund kan tilvejebrin-
ges.“

Hvad dette Forslag vil lede
til, det kan ingen forudsige. Vil
D. d. Kirke tilstemme Forslaget?
Vil vor forenede Kirke vælge
en Tilsvarende Komite i den
Hensigt, at de to Komiteer saa
skal forhandle om Grundlag for
Forening?

Men i hvert Fald—Tanken om
at gøre Forsøg i Retning af at
forenes er atter kommet offentlig
frem, og den er ogsaa sat un-
der Drøftelse. Past. Valdemar
S. Jensen, Omaha, har i de sid-
ste to Numre af „Dannevirke“
skrevet om „Forslaget om Sam-
menslutningen“.

Tonen i, hvad han skriver, er
skøn og værdig, saa der er An-
ledning til at svare ham.

Først udtaler han den Forme-
ning, at det ikke vilde blive
vanskeligt at enes med os om
Anerkendelsen af de gamle Sym-
boler, den augsburgske Beken-
delse og Luthers lille Katekismus,
men hvad det vil knibe
med, det er at blive enige om
Bibelen som Guds Ord.

Han gaar ikke ind paa Bibelen
som højeste Autoritet i
Tros- og Lære-Spørgsmaal, men
derimod paa Forholdet mellem
Bibelordet og den apostoliske
Trosbekendelse (kaldet Trosordet)
som det „genfødende“
Gudsord.

I denne Forbindelse kommer
han ogsaa ind paa den Udtalelse
om Daaben og Ordet som
Genfødelsens-Midler, som Repræ-
senteranter for National Lutheran
Council vedtog i Chicago i sin
Tid.

Han mener saa, at vi, og forøv-
rigt alle Lutheranere i Amerika,
er enige i vort Syn paa Forhol-
det mellem Bibelordet og Tros-
ordet, og derfor er det farligt for
dem, der af Guds Aand har faaet
Syn for Trosordet som det
„genfødende“ Ord, at gaa sam-
men med os, idet de da er ud-
sat for, at det, som Gud sær-
lig har givet dem, skal mistes.

Past. V. S. Jensen kommer ikke
ind paa nogen egentlig Opat-
telse af Bibelordet uden for saa
vidt, at det i det heletaget ag-
tes som et sekundært Ord i For-
hold til Trosbekendelsen som det
„genfødende Gudsord.“ Den Slut-

ning ligger saaledes nær, at han
regner Skriftens Ord for et
dødt Ord, skønt han ikke si-
ger det. Kun hævder han, at
ikke Bibelordet, men Bekendel-
sesordet er det „genfødende“
Ord, selvfølgelig saa det eneste
livgivende Ord.

Forholdet mellem Augsburg
Bekendelse og Skriften som Guds
Ord kommer han heller ikke ind
paa.

Efter at han i første Del af
sin Artikel er kommen til den
Slutning, at det er bedst for
„den kirkelige Anskuelse“'s Ven-
ner ikke at slutte sig til Luther-
anerne her i Landet, hverken vort
Samfund eller National Lutheran
Council, begynder han anden
Del af sin Art. saaledes:

„Men dersom vi nu hverken
slutter os til „National Lutheran
Council“ eller til den forenede
Kirke, bliver vi da ikke et lille
enligt, foragtet Samfund, som
slet ikke bliver regnet med?“

Det kommer an paa, om den
kirkelige Opfattelse er den, der
kommer nærmest den oprindelige
Kristendom, eller den ikke er
det. Det kommer an paa, om Tro-
ens Ord ved Daaben er det Guds-
ord, hvori Herren Jesus nu
kommer os nærmere end i noget
andet, eller det ikke er det. . . .
det kommer an paa, om Forsa-
gelsens og Troens Ord er det
Gudsord, som bliver Samlings-
mærket for alle Kristne til sidst,
det Ord, der for det ny Guds-
folk er dets Liv i endnu højere
Betydning, end de 10 Budord
var det for det gamle Gudsfolks
Liv (5. Mos. 32, 47).“

Endnu en Anførsel: „Hvor Liv-
vet leves kraftigst, vil Lyset
skinne klarest. Har vi fremfor
nogen andre erkendt, hvor Liv-
vets Kilde springer, da vil Livet
leves kraftigst hos os, saafremt
vi giver os til at øse og drikke
af Kilden, — saafremt vi kendes
ved vor Gud i Pagten, som han
har kendt sig ved os i Pagten.
Da skal være unge se det og
straale af Glæde: Her er en Op-
gave, her er Mission nok til me-
re end at tage alle vore Kræf-
ter i Brug.“

Og da, tænker jeg, vi ikke
længere vil være et lille enkelt
og foragtet Samfund; men Her-
rens Forjættelse om Kirkens Ud-
bredelse skal opfyldes paa os.“

Der kan ikke næres Tvivl om,
at Pastor Jensen jo er grebet af,
hvad han ser i den grund-
vigtige Anskuelse af Trosbeken-
delsen. Vi mindes ogsaa for Aar
tilbage, at han i Begejstring
over denne Anskuelse vilde sæt-
te sig godt ind i det engelske
Sprog, fordi han saa det som
sin Mission at udbrede Anskuel-
sen i Amerika.

Al Agtelse for Mandens Gre-
bethed og Begejstring!

Men det forekommer os, at det
gaar ham, som det er gaaet an-
dre i deres Begejstring, — han
overser ganske væsentlige Ting.

Han lægger saa ensidig Vægt
paa „Troens Ord“, at han over-
ser baade det „Guds Ord, som
er i og med Vandet, og Troen,
som stoler paa det Guds Ord,
som er forbundet med Vandet.“
Selve Daaben med Vand i Fade-
rens og Sønnens og den Hellig-
aands Navn bliver borte for ham.
Og Ordet synes at træde i selve
Troens Sted.

Og hvad Forholdet mellem
Skriftordet og Trosbekendelsen
angaar, hvorfor da faa et Mod-
sætningsforhold i Stand,
hvor den skønneste Harmoni fin-
des!

Gudsordet i Skriften er en ste-
reotyperet, fastgjort Form af det
Ord, Gud gav os gennem Profe-
ternes og Apostlenes mundtlige
Forkyndelse, et Ord fra Gud til
os, og Bekendelsen (den aposto-
liske Trosbekendelse) er i sam-
menhængt Form den troendes,
Guds Menigheds Svar paa dette
Ord, et Ord, hvorigennem den
troendes Liv pulserer.

Den apostoliske Trosbekendelse
er et underskønt Ord som Ud-
tryk for Guds troende Menig-
heds Opfattelse af og Bekendelse
af Tro paa den treenige Gud,

som han er aabenbaret i sine liv-
givende og frelsende Gerninger,
som de møder os igennem den
hellige Skrifts Ord.

Vor Litteratursag.

Denne Sag omfatter det skre-
vne Ord, vi læser eller udsender
for Læsning iblandt os; derfor
er vore Blade og Bøger, samt
Publishing Huset Genstand for
Drøftelse. Denne Sag er af Vigtig-
hed, ja egentlig er hele vor
Samfundsvirksomhed afhængig
deraf i sin Bevægelse ligesom
Legemet er af Benraden eller
Bensystemet. I Benene sidder
Marven, og i Sandhed skal vor
Litteratur nok vise om der er
Marv i os eller ikke. Craniet af
et Legeme vil holde sig længst
mod Opløsningens Tand ligesaa
vil vor Litteratur være det længst
bevarede Bevis om vor Form og
Funktion for de kommende Slæg-
ter. Derfor lad os give vor Litteratursag
al mulig Opmærksomhed
og Støtte, thi den sammen-
holder og bærer os som Sam-
fund.

Der er først vore Blade. Vi
har fem Samfundsblade, d. v. s.
de er finanseret og redigeret af
os selv. Dertil har vi andre Bla-
de som vi støtter fordi de, om-
end udgivet af Privatmænd,
gaar Samfundets „Erinde“; saale-
des kan nævnes „Føbe“ Barm-
hjerthedsgeringens Organ;
„Missionsbudet“ (Kirke og
Folk), Ydre Missionens Tals-
mand; og „Tabor“ Utahmissionens
Budbringer. Maaske enkel-
te Menigheder har deres eget Or-
gan men er ikke kendt i Almin-
delighed. Vore Samfundsblade
er „Danskere“ et Nyheds-
blad; „Kirkebladet“ et Oplys-
ningsblad og Samfundets offi-
cielle Organ; „Our Lutheran
Youth“ dels engelsk og dels
dansk Ungdomsorgan; „Børne-
bladet“ vort danske Søndags-
skoleblad, og „The Little Lu-
theran“ vort engelske S. S.
Blad.

Nu er det vist afgjort af
Kredsene at „Danskere“ og
„Kirkebladet“ skal slaas sam-
men til eet Blad; — et Skridt
som synes at have store Forde-
le, især dersom visse Betingel-
ser fandtes. I disse to Blade
forekommer meget, ganske me-
get, gentaget. I denne Tid, da
Papir er saa dyrt, er dette daarlige
Økonomi, især da de har væ-
sentlig samme Læsekreds. Lige-
saa forekommer mange ypperlige
og vigtige Artikler i „Danskere“
som man gerne vilde opbe-
vare i Bogform, men som Bla-
dets Form og Fylde forbyder.
Fra den Side set vilde et fuldt-
ud kirkeligt Organ være langt
at foretrække, hvori alle Artik-
ler vedrørende vor kirkelige
Virksomhed fandtes samlede
og som udkom i Kvartfor-
mat, omtrent som for Eksem-
pel, „Am-Scan. Review.“ For
at dette Blad kunde blive af før-
ste Rang for sit Formaal behø-
vede det en evnerig Redaktør
som baade er Teolog og Journal-
ist, vel kendt med baade dansk
og engelsk Videnskab og Sprog-
art, kort sagt: en Student som
baade kan vælge og vrage med
fordomsfri Myndighed, og ikke
benytte Organet for sine egne
Meningers Propaganda. Han
skulde være assisteret af en Re-
daktionssekretær, som er i Be-
siddelse af Læselyst og stilistisk
Evne, samt med stenografisk Ud-
dannelse. Desuden burde Bladet
have en lønnet Referent i hver
Kreds, d. v. s. han skulde have
saa megen Lønning at han vilde
føle sig ansvarlig for at der blev
gjort noget. En Præst kunde me-
get vel paatage sig saadant
Hverv. Han burde ogsaa arbejde
for Bladets Udbredelse og Op-
betaling hvert Aar, og udpege
Repræsentanter i hver Menig-
hed. Bladet skulde altsaa ikke
optage andre Nyheder end de
kirkelige, ligesom den opbygge-
lige Afdeling indeholder kun
sund og klar Læsning, som væ-

sentlig er bidraget paa en ord-
net Maade fra vor egen Kreds.

Men saa de almene Nyheder;
hvor skal vort Folk hente dem?
Ja, her er det netop de „visse Be-
tingelser“ fremkommer for Bla-
dernes heldige Sammenslutning.

Nu om Dage holder de fleste
af vort læsende Publikum vel
et engelsk Dagblad, derfor er
Vankundighed i Almenretning
næppe stor. Dog ønsker vi at
kende lidt nøjere til Begivenhe-
dernes Gang i det gamle Fædre-
land og iblandt vort eget Folk.
Der findes jo andre ret gode dan-
ske Nyhedsblade herovre. Vi be-
høver jo blot at nævne „Danne-
virke“ og „Pioneren“. Disse er
vel de eneste som ikke er ud-
givne for en bestemt Lokalitet
og er helt indviet til Danskhe-
dens Interesser. Begge er Pri-
vatblade, omend de er indfly-
det af visse Interesser. Vilde
„Dannevirke“ være neutral i
kirkelig Henseende kunde dette
Blad jo vinde stor Udbredelse
som eksklusiv kristeligt Nyheds-
blad herovre, naar vi opgav
„Danskere.“ Vilde „Pioneren“
holde sig fri for al Smudsli-
teratur og modkristelige Artik-
ler og Udtryk, saa kunde vi an-
befale dette til vort Folk. De
fleste af vore Præster læser og
ynder Bladet i mange Henseen-
der, og det har større Udbredelse
iblandt vort udvandrede danske
Folk og mere Kendskab til det
end noget andet Blad. Men det-
te er kun Betingelser vi ikke saa-
dan kan skabe, men maa søge.
Eller bør vi opmuntre en Privat-
mand at udgive et Nyhedsorgan
for vore Interesser?

Hver Kreds kunde have deres
egne maanedlige Pamphlet som
kunde bruges som Traktat i de-
res Hjemmissioner, samt vir-
ke inspirerende paa Menighederne
lokalt ved Artikler om baade Læ-
re og Liv i Kredsen.

Lad os faa flere Bøger paa
Lager i vort Publishinghus. Gode
friske Bøger fra Danmark.
I den senere Tid udkommer ad-
skillige Samlinger af N. P. Mad-
sens Skrifter ligesaa af A. Fibi-
ger, Skovg. Pertersen, Olf. Ri-
card og flere. Lad os faa et Op-
lag af den Slags Litteratur,
som ikke „dør“ paa Hylderne. I
de amerikanske lutherske Kirker
produceres en Del godt Littera-
tur. Hvad deraf egner sig for
vort Folk særlig den engelsk læ-
sende Ungdom bør findes i vort
Forlagshus. Det er urigtigt at
vi sender til andre Steder efter
den litterære Føde, vi behøver.
Søndagsskolebøger og Sangbøger
bør vi selv forlægge. Af Bibler,
især danske, maa vi have rig
Forsyning af de bedste Udgaver.
Men hvorfor ikke selv skrive
nogle Bøger. Ved at studere vor
Litteraturhistorie bemærker jeg,
at førhen udkom forholdsvis
langt rigeligere Litteratur fra
vor egen Kreds. Er vi bange for
vor egen Kritik? Den som er
bange for Kritik egner sig ikke
som Skribent. Det er den fri
utvungne Litteratur vor reali-
stiske Tid læser. En af de bedste
Nutidstyper har vi i Pastor
N. P. Madsen. Hvem mon skal
fylde hans Mission? En Bog bør
vi have til vort Samfunds Sølv-
Jubilæum næste Aar: en bio-
grafisk Historie af vore Præster
og Menigheder, indeholdende de-
res Samfunds- og Særhistorie,
Portrætter af alle Præster og
Missionærer, Skoler og Anstalter,
mindeværdige Menigheds-
medlemmer og Kirker. Ligesaa
en Samling af alle Præsters Vi-
taer og en typisk Prædiken el-
ler et Foredrag af hver.

Vort Publishing Hus burde
flyttes til Omaha. Der har det
direkte Forbindelse med Konsu-
latet og Fragttransporten, lige-
ledes let Adgang til de til Fa-
get hørende Specialiteter. Derfra
vilde Ekspeditionen hurtigere
udføres og der vilde være let-
tere Tilgang for Rejsende, lige-
saa ogsaa det lokale Marked
vilde være langt større. Derfra
vilde det ingen Umulighed være
at opnaa Kontrol af det dansk-
amerikanske Bogmarked, og for
engelsk luthersk Litteratur kun-
de det blive et Handelscentrum

for hele Vesten. Vi burde have
betydelig mere Plads end vi har
for Tiden i Blair. Skal Skolen
flyttes, saa taber Huset sin over-
vejende Lokalhandel. Jeg tror
førvrigt at Skolen samt Publish-
inghuset var ligevel tjent med
dersom Skolen anskaffede sine
egne Bøger selv, altsaa hvad Læ-
rebøger angaar. Desuden kunde
Huset lægge an paa Forhandling
af „Second-hand“ Bøger, særlig
danske og lutherske. Vi savner
haardt en Anledning at købe dis-
se, ligesaa ogsaa en Anledning
at komme af med saadanne Bø-
ger, særlig for Præster, som
ikke har meget andet reelt ef-
terladt hende end sin Mands
Bibliotek og ønsker dette for-
vandet til Mont. Vi kunde lige-
saa godt have disse Bøger ud-
bredt iblandt os end at en eller
anden Jøde skal tilegne sig dem
for Spotpris og vore yngre Præ-
ster skal købe dem i dyre Dom-
me.

En rig Litteratur forhandlet
forretningsmæssigt er af ubereg-
nelig Værdi for vort Samfunds
Holdning og Kraft, ja Eftermæ-
le.

Per Lapjyde.

Vor Skole.

Naar Nedgang i Skolens Elev-
antal siden 1915 har været frem-
holdt som Grund for, at vi ikke
endnu burde udvide og moder-
nisere Skolens Bygninger saa
har jeg ikke kunnet samtykke.
Det randt mig stadigt i Hu, at
da Direktionen for „The Chicago
Lutheran Theological Seminary“
Chicago, Ill., bestemte at
flytte Skolen til Maywood, Ill.,
og der bygge en større og mere
moderniseret, var Elevantallet
meget mindre end nogle Aar før,
og jeg havde aldrig hørt, at det
Skridt førte mod Falit for Se-
minariet. Men for at være sik-
ker desangaaende og for at faa
lidt Lys i vort nuværende Sko-
lespørgsmaal, skrev jeg til Prof.
G. H. Gerberding, og hermed følger
mine Spørgsmaal og hans
Svar:

1. What was the highest number of students in your school a year before the year you decided to build the new school? — „68.“
2. What was the number of students you had the year you decided to build the new school? — „Don't know.“ Men jeg minder, at der var eet eller to tomme Værelser paa Skolen det Aar, medens i Aaret 1900—1901 var den fuld og ikke faa Værelser uden for den blev benyttet tillige.
3. What is the highest number of students you have had a year in your new school? — „61.“
4. Is the new school larger than the old? — „Yes. It will accommodate twice as many.“
5. Has the change proved to be of much benefit to your schoolwork? and do you think it paid you to go to the expense? — „Yes.“
6. Have you other information that can throw light on the question? — „Location is important. Your school ought to be in Omaha and become more English. Faculty is more important than buildings.“ Og saa fortæller han om de sørgelige Erfaringer, de havde gjort med Præsident siden Dr. Weidners Død.

Undertiden gaar en Forretning
mod Fallittens Rand, begrundet
paa daarlige Bygninger og Lokalitet, og det bedste, man kan gøre, er hurtigst muligt at forny dem. Maaske er det kommen dertil med vor Skole — men magter vi det? En Præst fortalte mig, at hans Menighed agtede at bygge en ny Kirke, der vilde komme til at koste \$70,000.00. Jeg maatte indrømme, at det var mange Penge, men mente at der vel nok var eet Medlem i hans Menighed, der var i Stand til at betale dem alle sammen og endda have nok til sit Ophold. Han svarede, „Ja“. Og jeg vil tro, at der er ikke faa i vort Samfund, hvis Midler er saa store, at de godt kunde undvære \$70,000.00

hver til vor Skole, om de vilde. Gud har velsignet vort Folk rigelig i de svundne Aar. Mange er meget velstillede; men jeg er bange for, at der ikke er den Lyst til at ofre Gud Takoffer som i Fordums Dage. Naar vi gør det gode, lader os ikke blive trætte; thi vi skulle høste i sin Tid, saafremt vi ikke forsage,“ siger Guds Ord. Men trods Guds store Løfter og hans utrættelige Trofasthed er der dog mange, som er trætte af at give til vor Skole — vor største Mission — tank paa de mange Menigheder som intet giver til den Aar for Aar. Og hvem af dem kan sige med Sandhed: Villien har jeg til at give, men at udrette det formaar jeg ikke? Naar vi skal til at bestemme at bygge ny Skole, lad os da tage denne Ulyst med i Beregningen.

J. P. Jensen.

Knud Hee Andersen

Sonepræst til Herlufsholm.

Medarbejde forener, og Ungdomsarbejdets mange Glæder danner Venskaber, — saa naar „Natt's Redaktion“ beder mig om nogle Linier om Hee Andersen paa den Dag, han ordineres i Garnisons Kirke, da ved man, hvem der fører Pennen, og jeg vil skrive lige ud af Posen.

K. F. U. M.s Flag kunde sættes paa halv i Dag, thi vi mister den mest overdaadigt udrustede og uddannede danske Sekretær.

Vokset op i et Præstehjem, Student fra Herlufsholm, Ungdomsarbejder allerede i Studieaarene, Universitetets Guldmedaille, Egregie til Embedseksamen, Garderkrut, to Aar paa Stipendierejse til fremmede Lande — saaledes forberedt kom Knud Hee Andersen til sine otte Aars Sekretærgerning! I disse Aar har han delt sin Arbejdsdag imellem Pensionærer og Drenges, Gymnasiaster og Haandværkere, og hans ledige Tanker har bevæget sig lige interesseret i Botanik og Teologi, engelsk Litteratur, nordisk Oldtid og kirkelig Kunst imedens vi andre skiftevis har misundt ham hans Fysik og hans Intelligens, hans Oprindelig og hans Hjertelag!

Dette er det faktiske! Sandt er det imidlertid ogsaa, at han stadigt mere forstyrrende har talt om „en Præstegaard“, og gennem Aarene har dyrket sin gamle Skole som et Anneks til Rosenborggade 15.

Da han derfor paa sin 34-Aars Fødselsdag fik Kongens Udnævnelse til Herlufsholm, lykønskede vi ham og tænkte, at et stort Landsogn, et Arbejderkvarter og en lærd Skole har næppe faaet nogen Præst, der var bedre forberedt til en flersidig og skøn og vanskelig Opgave end K. F. U. M.s tidligere Sekretær, — og paa hans Højtidsdag kan vi sige med Paulus, at vi „baade glæder os og vil glæde os“. Det koster tydeligt nok Apostelen en Smule overvindelse at faa Glæden frem, og saaledes har K. F. U. M. ogsaa sin gode Grund til at kvæle et lille Suk, idet vi i Dag lader Flaget gaa til Knappen!

Gunner Engberg.

WIS. KREDS UNGDOMSMØDE

Ungdomsforbundet for Wisconsin Kreds afholder, D. v., sit 5te Aarsmøde i Helligaands Menighed, Waupaca fra 8. til 11. Juli.

Kom, og nyd Guds Ords Velsignelse og Waupaca's Naturskønhed. Send din Indmeldelse senest den 1ste Juli.

Helligaands Menigheds Ungdomsforening byder alle tilreisende hjertelig velkommen.

James N. Lund, Mgh. Præst.